

Nr 388.

Godkänd av första kammaren den 8 juni 1938.

Godkänd av andra kammaren den 8 juni 1938.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till civilt avlöningsreglemente m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

(Statsutskottets utlåtande nr 161.)

Till Konungen.

Uti en till riksdagen avlåten, den 18 mars 1938 dagtecknad proposition, nr 263, har Kungl. Maj:t, under åberopande av det vid propositionen fogade utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för nämnda dag, föreslagit riksdagen att

dels godkänna det vid propositionen fogade förslag till avlöningsreglemente för ordinarie tjänstemän vid den civila statsförvaltningen (civila avlöningsreglementet);

dels besluta, att civila avlöningsreglementet skall äga tillämpning å följande ordinarie tjänstemän, nämligen

a) tjänstemän vid de verk, för vilka något av följande avlöningsreglementen äro gällande, nämligen reglementena den 19 juni 1919 (nr 343) för tjänstemän vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk, den 22 juni 1921 (nr 451; jfr 1925 nr 270) för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, den 9 juni 1922 (nr 379) för befattningshavare vid lots- och fyrstaten samt den 15 juni 1934 (nr 303) för tjänstemän vid domänverket; dock med undantag för överdirektör och kraftverksdirektör vid statens vattenfallsverk;

b) förste provinsialläkare; samt

c) kemist och andre kemist i marinförvaltningen;

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att, där så visar sig erforderligt, meddela särskild, från civila avlöningsreglementet avvikande bestämmelse för befattningshavare vid statlig sjukvårdsanstalt;

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att med iakttagande av de huvudgrunder, som av departementschefen förordats, utfärda erforderliga bestämmelser om övergången till civila avlöningsreglementet;

dels ock besluta, att barntillägg skola övergångsvis utgå till vissa i civila

avlöningsreglementet avsedda befattningshavare enligt av departementschefen förordade grunder.

I samband med propositionen har riksdagen till behandling förehaft, bland andra, följande inom riksdagen väckta motioner, nämligen

dels en motion (I: 308) och två likalydande motioner (I: 310 och II: 452), däri bland annat hemställts, att riksdagen måtte besluta, att de befattningshavare, vilka omedelbart före övergången till det nya avlöningsreglementet åtnjuta barntillägg, skola bibehållas vid denna förmån enligt de under innevarande budgetår gällande bestämmelserna;

dels två likalydande motioner (I: 312 och II: 451), däri bland annat hemställts, att riksdagen vid godkännande av Kungl. Maj:ts förslag till civilt avlöningsreglemente måtte besluta, att de befattningshavare, vilka enligt under innevarande budgetår gällande bestämmelser åtnjuta barntillägg, skola efter övergången till civila avlöningsreglementet bibehållas vid denna förmån för samtliga de barn, för vilka de omedelbart före övergången äro tilläggsberättigade;

dels två likalydande motioner (I: 313 och II: 443), däri föreslagits, att riksdagen måtte besluta, att följande vid det nya avlöningsreglementets ikraftträdande i tjänst varande befattningshavare, nämligen vid postverket postassistent, vid statens järnvägar kontors- och stationsskrivare samt ritare och vid telegrafverket kontorsskrivare och telegrafassistent, som innehaft löneklass 19 under minst sex år och uppnått en levnadsålder av 45 år, skola övergångsvis äga uppbära lön enligt närmast högre löneklass;

dels två likalydande motioner (I: 314 och II: 447), däri hemställts, att riksdagen måtte besluta att, för den händelse föreskrift meddelas angående skyldighet för länsveterinär att under semester eller annan ledighet tillhandahålla vikarie nödig expeditionslokal, vikarien åläggas skyldighet att här för lämna skälig ersättning eller, därest riksdagen icke nu vill företaga ändring i Kungl. Maj:ts förslag, riksdagen måtte uttala, att frågan bör tagas upp till omprövning i samband med frågan om särskilda bestämmelser för distriktsveterinärer;

dels två likalydande motioner (I: 315 och II: 446), däri hemställts, att riksdagen måtte besluta, att länsveterinär, som omedelbart före tillträdet till befattningen innehaft distriktsveterinärtjänst och i denna tjänst åtnjutit lön enligt högsta löneklassen, skall vid tillträdet till länsveterinärbefattningen omedelbart placeras i 23 löneklassen;

dels två likalydande motioner (I: 316 och II: 444), däri hemställts, att riksdagen måtte för sin del besluta sådan ändring av 13 § 2 mom. i förslaget till civilt avlöningsreglemente, att tjänstledighet, som för högst 12 dagar årligen beviljas tjänsteman för deltagande i övningar och utbildning såsom landstormsofficer, skall hänföras till avdragsgruppen B;

dels ock en motion (II: 449), däri bland annat hemställts, att riksdagen måtte besluta, att de befattningshavare, vilka omedelbart vid övergången till det nya avlöningsreglementet åtnjuta barntillägg, bibehållas vid denna för-

mån enligt de under innevarande budgetår gällande bestämmelserna intill dess att barnet eller barnen fyllt sexton år.

Frågan om en avveckling av gällande system med dyrtidstillägg för befattningshavare i statens tjänst, vilkas avlöningsförhållanden äro reglerade enligt kommunikationsverkens avlöningsprinciper, och i samband därmed frågan om en allmän revision av de på dessa avlöningsprinciper uppbyggda, nu gällande avlöningsförfattningarna har sedan ett flertal år tillbaka varit aktuell. Redan år 1930 framlade 1928 års lönekommitté vissa förslag härutinnan, vilka dock icke föranledde någon framställning till riksdagen. Uppdraget att verkställa ytterligare utredningar i ämnet har sedermera varit anförtrott 1936 års lönekommitté, vilken såsom resultat av hittills fullgjorda utredningsarbeten dels framlagt betänkande med utredning och förslag angående dyrortsgrupperingen, dels ock avgivit betänkande med förslag till civilt avlöningsreglemente. Kungl. Maj:ts föreliggande proposition är i allt väsentligt grundad på sistnämnda lönekommittés förslag.

Dyrortsgrupperingen.

Riksdagen finner i likhet med föredragande departementschefen, att lönekommittén anfört övertygande skäl för att det nuvarande dyrortsgrupperingssystemet, vilket är baserat på mätningar av de totala levnadskostnader på olika orter, i princip bibehålles. Att, såsom från vissa håll ifrågasatts, övergå till ett förenklat dyrortsgrupperingssystem, innebärande ett beaktande vid grupperingen allenast av olikheterna i hyror och skatter, lärer sålunda icke böra ifrågakomma i betraktande av vad kommittén anfört rörande konstaterade lokala och regionala variationer i livsmedelspriserna. Fastmera finner riksdagen välbetänkt, att åtgärder, på sätt kommittén ifrågasatt, vidtagas för ett fullständiggörande och förbättrande av metoderna för grupperingsarbetet. De reformförslag härutinnan, som lönekommittén framlagt och som i främsta rummet avse utfyllnad av den tillämpade konsumtionsbudgeten till att omfatta hittills icke medtagna varuslag ävensom ändrade grunder för beräkning av bostads- och skatteposterna, synas riksdagen i allt väsentligt förtjänta av att vinna beaktande vid planerandet av kommande dyrortsgrupperingsarbeten. Givet är, att det därmed åsyftade förbättrade resultatet av grupperingsarbetet måste i viss mån bliva beroende av på vad sätt de av lönekommittén föreslagna reformåtgärderna på området organisatoriskt genomföras. Riksdagen vill i avseende härå framhålla vikten av att, då nu en utfyllnad av den till grund för dyrortsgrupperingen liggande levnadskostnadsbudgeten är avsedd att komma till stånd genom upptagande däri av nya varuslag, prisinsamlingsarbetet genom lämpliga anvisningar till de lokala kommunala myndigheterna o. dyl. så organiseras, att möjligast tillförlitliga prisuppgifter lämnas från de olika i undersökningarna ingående orterna, under tillbörligt beaktande av kvalitets- och andra på prisförhållandena inverkan faktorer.

Förslaget till civilt avlöningsreglemente.

Det förslag till civilt avlöningsreglemente, som innefattas i Kungl. Maj:ts proposition, har såsom föredragande departementschefen framhållit tillkommit efter ingående utredningar och överbäganden inom 1936 års lönekommitté, varvid kommittén tillika samarbetat med delegerade för de civila lönenämnderna och statskontoret och överlagt med representanter för de större personalsammanslutningarna inom statsförvaltningen. Frågan om en allmän översyn över gällande avlöningsförfattningar vid den nyreglerade civila statsförvaltningen och den därtill anknutna frågan om lönerreglering synas ock riksdagen numera befinna sig i det skick, att desamma böra upptagas till slutlig prövning. Vid den granskning riksdagen ägnat det föreliggande förslaget till civilt avlöningsreglemente har riksdagen kommit till den uppfattningen, att detsamma är väl ägnat att läggas till grund för nya avlöningsföreskrifter inom den civila statsförvaltningen, vadan riksdagen ansett sig nu böra fatta beslut i ämnet på grundval av Kungl. Maj:ts förslag.

Riksdagen har intet att erinra mot vad Kungl. Maj:t föreslagit i avseende å civila avlöningsreglementets tillämplighetsområde. Det nya reglementet torde sålunda omedelbart vid ikraftträdandet böra vinna tillämpning å de befattningshavare, vilkas avlöningsförhållanden för närvarande äro reglerade genom avlöningsreglementena för allmänna civilförvaltningen, kommunikationsverken, provinsialläkarstaten, domänverket samt lots- och fyrstaten. I likhet med departementschefen finner riksdagen lämpligt och ändamålsenligt, att den civila statsförvaltningens befattningshavare på detta sätt i möjligaste mån inordnas under ett gemensamt avlöningsreglemente. Riksdagen ansluter sig även till den av departementschefen uttalade principiella uppfattningen, att civila avlöningsreglementet bör göras tillämpligt jämväl å vissa andra grupper civila befattningshavare med nyreglerade löner än som avses i nyssnämnda avlöningsreglementen, såsom professorer m. fl. vid universiteten och karolinska mediko-kirurgiska institutet ävensom justitieråd, regeringsråd och landshövdingar. Frågan om utsträckt tillämpning av reglementet å ifrågavarande grupper synes riksdagen böra snarast upptagas till beredning och avgörande.

Av propositionen framgår, att utredning inom 1936 års lönekommitté för närvarande pågår av frågan angående nytt avlöningsreglemente för ordinarie beställningshavare vid försvarsväsendet. Departementschefen uttalar den förhoppningen, att förslag härutinnan skall kunna av kommittén avgevas inom sådan tid, att detta ärende kan föreläggas 1939 års riksdag. Departementschefen framhåller även önskvärdheten av att frågan om revidering av avlöningsbestämmelserna för det statliga undervisningsväsendets befattningshavare kan beredas och avslutas i så god tid, att jämväl förslag härutinnan kan föreläggas nästa års riksdag. Riksdagen vill med understrykande av vad departementschefen sålunda anfört för sin del även framhålla

angelägenheten av att de av departementschefen berörda, återstående löne-regleringsfrågorna snarast möjligt bliva underställda riksdagens prövning.

Riksdagen övergår härefter till att beröra vissa i propositionen behandlade principspörsmål, vilka äro av betydelse för konstruktionen av det statliga lönesystemet. Vad härvid till en början angår frågan om *behovsprincipens* tillämpning inom det statliga lönesystemet är riksdagen ense med departementschefen därom, att förutsättningar för närvarande måste anses saknas för övergång till ett lönesystem, där i högre grad än förut hänsyn tages till familjestorlek och försörjningsplikt. Riksdagen har härvid icke kunnat undgå att fästa synnerligt avseende vid den omständigheten, att tjänstemännen själva genom sina representanter inför lönekommittén energiskt motsatt sig ett lönesystem, som är uppbyggt enligt denna princip. Riksdagen godkänner fördenskull Kungl. Maj:ts förslag, att de nuvarande inom dyrtidstilläggets ram utgående barntilläggen skola *i princip* upphöra i samband med det civila avlöningsreglementets ikraftträdande.

I avseende å frågan om tillämpning vid avlöningsbestämmelsernas utformande av *brutto- eller nettolönesystem* synes det riksdagen icke vara tvivel underkastat, att betydande fördelar ur administrativ förenklingssynpunkt måste vara att vinna av en sådan anordning av löneplanerna, att dessa upptoge nettolönebelopp med frändragande alltså av de avgifter, befattningshavarna hade att erlægga för sin tjänste- och familjepensionering. En övergång till ett dylikt system skulle emellertid, såsom i propositionen framhålls, under nuvarande förhållanden vara förenad med avsevärda svårigheter på grund av de övergångsförhållanden, som råda i avseende å familjepensioneringen. De skäl, som sålunda i propositionen anförts för att låta med prövningen av frågan om en omläggning av löneplanerna i antydd riktning tillsvidare anstå, hava synts riksdagen övertygande, vadan riksdagen vill giva sin anslutning till Kungl. Maj:ts förslag även på förevarande punkt.

Enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle å de i löneplanerna upptagna lönebeloppen utgå *rörligt tillägg* under vissa i propositionen närmare angivna förutsättningar och enligt där meddelade regler (29—31 §§ av reglementsförslaget). Departementschefen förutsätter visserligen i likhet med lönekommittén, att anpassningen av statstjänstemännens löner efter det allmänna inkomstläget och den allmänna sociala standardens förändringar framför allt måste åstadkommas genom tid efter annan skeende löne regleringar, men anser å andra sidan, att även under själva löne regleringsperioderna en viss anpassning av lönerna efter inträdande förändringar i avseende å priser och arbetsmarknadslöner är av förhållandena motiverad. Med hänsyn till de variationer i pris- och levnadskostnadsnivån, som alltjämt förekomma, finner jämväl riksdagen lämpligt och ändamålsenligt, att även efter dyrtidstilläggssystemets avveckling en anordning bibehålles, som möjliggör en viss rörlighet hos lönerna.

Enligt riksdagens mening äro de i propositionen föreslagna grunderna för det rörliga tilläggets beräkning lämpligt och skäligt avvägda såväl med

hänsyn till tjänstemännens intresse av att bliva kompenserade för dyrtidens verkningar som ock till statens ekonomiska intressen.

Riksdagen delar ock den av departementschefen uttalade uppfattningen, att en maximering av det lönebelopp för månad, å vilket rörligt tillägg må utgå, är befogad. Beträffande frågan om maximeringsgränsens lämpliga fixerande kunna givetvis olika meningar råda. Riksdagen anser sig emellertid i detta hänseende icke kunna godkänna Kungl. Maj:ts förslag, utan har för sin del beslutat, att maximibeloppet av den månadslön, å vilket rörligt tillägg må beräknas, bestämmas till 900 kronor.

Mot Kungl. Maj:ts förslag att rörligt tillägg beräknas å de i löneplanerna upptagna *bruttolönebeloppen*, givetvis med iakttagande av den av riksdagen beslutade maximeringen, har riksdagen ingen erinran att framställa.

Vidkommande de av lönekommittén tillämpade principerna för *inräknande i de fasta lönerna av viss del av nu utgående dyrtidstillägg*, i fråga om *löneförbättringens storlek* samt beträffande de i reglementsförslaget upptagna *löneplanernas allmänna konstruktion* — 5 § av reglementsförslaget — får riksdagen anföra, att riksdagen i dessa delar icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag.

Såsom framgår av vad riksdagen ovan anfört, har riksdagen godkänt Kungl. Maj:ts förslag, att de nuvarande inom dyrtidstilläggets ram utgående *barntilläggen* skola i princip upphöra i samband med civila avlöningsreglementets ikraftträdande. Det i propositionen innefattade reglementsförslaget är ock utformat med utgångspunkt från att löneförmånerna skola för innehavare av en och samma befattning vara lika oavsett familjeförsörjningsbörd.

Fråga uppstår då, huru förfaras skall med de barntillägg, som enligt nu gällande dyrtidstilläggsbestämmelser tillkomma befattningshavare med försörjningsplikt gentemot barn. Såsom i propositionen framhålles, komme ett omedelbart genomförande av nämnda likalönsprincip att medföra, att den löneökning, som löneregleringen avser att bereda tjänstemännen, för befattningshavare med flera barn skulle bliva obetydlig eller ingen alls. I åtskilliga fall skulle befattningshavaren, om hänsyn toges till samtliga avlöningsformer, få vidkännas direkt och betydande avlöningsminskning. Till undvikande härav föreslår Kungl. Maj:t en övergångsanordning av innebörd, att de befattningshavare, vilka omedelbart före övergången till de nya avlöningsbestämmelserna åtnjuta barntillägg, bibehållas vid denna förmån enligt de för innevarande budgetår gällande bestämmelserna, såvitt angår barn utöver ett. Befattningshavare med allenast *ett* tilläggsberättigande barn skulle sålunda icke erhålla något fortsatt barntillägg. Bestämmelser rörande avveckling på nu angivet sätt av för närvarande utgående barntillägg skulle meddelas genom särskilt beslut, fristående från avlöningsreglementet.

Riksdagen finner det rimligt och billigt, att de befattningshavare, som för närvarande uppbära barntillägg och på grund härav skulle efter övergången till det nya avlöningsreglementet komma att åtnjuta mindre löneinkomst än

omedelbart dessförinnan, genom en särskild åtgärd skyddas mot löneminskning. Den åtgärd i sådant hänseende, som Kungl. Maj:t föreslår och som innebär genomförande av en allenast successiv avveckling av de nuvarande barntilläggen, synes ock riksdagen vara ägnad att i huvudsak tillgodose det syfte man härutinnan vill vinna. Förutsättningen härför är emellertid enligt riksdagens mening, att den successiva avvecklingen får omfatta *samtliga barntillägg*. Indragningen omedelbart vid reglementets ikraftträdande av tillägg för ett barn skulle vid nuvarande indexläge föranleda, att ett mycket stort antal befattningshavare med försörjningsplikt mot barn drabbades av löneminskning. Även om löneminskningarna komme att röra sig om relativt små belopp, måste det dock anses tämligen otillfredsställande, om måhända det övervägande flertalet familjeförsörjare skulle såsom resultat av den blivande löne regleringen komma att få se sina löneinkomster reducerade. Att vid en eventuellt inträdande höjning av levnadskostnadsindex med därav följande ökning i procenttalet för det rörliga tilläggets beräknande löneminskningarna även för familjeförsörjarna skulle i stort sett bortfalla, för ringar icke enligt riksdagens mening önskvärdheten av en förmånligare avvecklingsordning än som av Kungl. Maj:t föreslagits.

Vid den prövning, riksdagen ägnat Kungl. Maj:ts förslag rörande barntilläggens avveckling, har riksdagen funnit starka billighetsskäl tala för ett tillmötesgående av det i motionerna I: 308, 310 och 312 samt II: 449, 451 och 452 gjorda yrkandet, att de tjänstemän, som omedelbart före övergången till civila avlöningsreglementet uppbära barntillägg enligt nu gällande dyrtidstilläggsbestämmelser, berättigas övergångsvis bibehållas vid denna förman för *samtliga* tilläggsberättigande barn. Riksdagen har alltså ansett sig böra bifalla ifrågasvarande motioner, såvitt angår nu behandlade fråga.

Enligt den i statsrådsprotokollet i förevarande ärende gjorda hemställan föreslås, bland annat, att riksdagen skall godkänna det av föredragande departementschefen förordade förslaget till civilt avlöningsreglemente. Riksdagen, som i det föregående behandlat vissa av de i förslaget intagna paragraferna, övergår nu till en detaljgranskning av författningsförslaget i övrigt.

Enligt den föreslagna lydelsen av 1 § 1 mom. första stycket skall genom beslut av Kungl. Maj:t och riksdagen bestämmas, å vilka ordinarie befattningar i statens tjänst civila avlöningsreglementet skall äga tillämpning. I en vid reglementet fogad tjänsteförteckning, vilken jämlikt föreskrift i momentets andra stycke skall fastställas av Kungl. Maj:t, skola upptagas de befattningar, vilkas löneförhållanden regleras genom reglementet. Den formella avfattningen av tjänsteförteckningen skulle sålunda icke behöva av Kungl. Maj:t underställas riksdagens prövning vare sig vid det nya reglementets godkännande av riksdagen eller sedermera vid ändringar i reglementets tillämpningsområde, vid inrättandet av nya eller uteslutande av tidigare befintliga tjänster. Riksdagen anser denna av Kungl. Maj:t före-

slagna ordning — vilken i praktiken följts även under de nuvarande reglementenas giltighetstid — lämplig och godkänner fördenskull densamma.

Riksdagen finner icke heller anledning till erinran mot de under 2 § i reglementsförslaget upptagna bestämmelserna angående avlönings åtnjutande m. m. eller vill vidtaga någon ändring uti de under 3 § intagna stadgandena angående tjänstgöringsföreskrifter, förflyttningsskyldighet m. m.

Bestämmelserna under 8 § angående lönetursberäkning vid befordran m. m. innebära, att de för närvarande gällande reglerna angående tillgodoräkning av föregående tjänstetid för placering i löneklass vid icke-ordinarie tjänstemans övergång till ordinarie befattning eller vid ordinarie tjänstemans befordran till högre ordinarie tjänst skulle avföras ur lönesystemet och ersättas med en vidgad tillämpning av sneddningsreglerna. Borttagandet av tillgodoräkningsbestämmelserna har skett närmast i syfte att ernå enklare och mera enhetliga regler angående lönetursberäkningen och därigenom avlägsna eller åtminstone i möjligaste mån begränsa de ojämnheter och svårigheter, vilka visat sig vara förenade med tillämpningen av de nuvarande, vaga och delvis oklara tillgodoräkningsföreskrifterna. Härigenom skulle också vinnas, att det administrativa arbete, som löneklassplaceringarna genom tillgodoräkningsförfarandet förorsaka ämbetsverken, minskades.

De skäl, som föranlett upptagande i reglementsförslaget av ändrade lönetursbestämmelser, finner riksdagen vägande. De nya bestämmelserna synas ock riksdagen vara av beskaffenhet att kunna godtagas. Det torde visserligen icke kunna undvikas, att ett borttagande av tillgodoräkningsreglererna i vissa fall, i jämförelse med nuvarande förhållanden, kan medföra försämring i lönetursrätten, särskilt vid övergång från icke-ordinarie till ordinarie tjänst. Då emellertid — såsom departementschefen framhållit — förslaget förutsätter genomförande av vissa förändringar i löneplanerna för extra ordinarie och extra tjänstemän, vilka förändringar, av den verkställda utredningen att döma, skulle vid tillämpning av de föreslagna lönetursbestämmelserna i det övervägande antalet fall medföra ett bibehållande av eller förbättring i löneklassplaceringen, anser sig riksdagen böra godkänna Kungl. Maj:ts förslag.

I avlöningsreglementets 13 § 2 mom. föreslår Kungl. Maj:t vissa bestämmelser angående avlöning åt befattningshavare under tjänstledighet för militär tjänstgöring. I de två likalydande motionerna I: 316 och II: 444 har hemställts, att momentet måtte kompletteras med en bestämmelse av innebörd, att tjänsteman, som för högst 12 dagar årligen beviljas ledighet för deltagande i övningar och utbildning såsom landstormsofficer, måtte berättigas åtnjuta lön med B-avdrag. Riksdagen finner, med hänsyn till den ökade betydelse för riksförsvaret, som numera tillkommer den frivilliga landstormen, ävensom till önskvärdheten ur denna synpunkt, att rekryteringen av landstormsbefäl underlättas, det i motionerna gjorda yrkandet vara förtjänt av beaktande. Riksdagen har dock ansett sig icke kunna utan ytterligare utredning i ämnet bifalla motionerna. Riksdagen förutsätter emellertid, att Kungl. Maj:t ägnar frågan fortsatt uppmärksamhet och — därest för-

hållandena skulle därtill föranleda — för riksdagen framlägger förslag till komplettering av avlöningsreglementets bestämmelser på denna punkt.

Vid jämförelse med nu gällande föreskrifter innebär det i 21 § 1 mom. införda stadgandet angående vikariatsersättning, bland annat, den nyheten, att det nuvarande villkoret, att vikariat skall för att medföra vikariatsersättning hava varat mer än sju dagar i följd, upphäves. Under 3 mom. av samma paragraf hava vidare upptagits föreskrifter angående s. k. vikariatslön vid förordnanden av längre varaktighet. De sålunda föreslagna bestämmelserna, ävensom övriga under ifrågakvarande paragraf upptagna föreskrifter, hava icke föranlett erinran från riksdagens sida. Vad särskilt beträffar förslaget om vikariatslön innebär detsamma för övrigt, att i ett för hela civilförvaltningen gemensamt avlöningsreglemente en form för vikariatsersättning skulle införas, som i enlighet med de i statsrådsprotokollet över finansärenden den 14 juni 1928 angivna grunderna för ersättning vid s. k. långtidsförordnanden i praktiken hittills tillämpats vid längre vikariat inom allmän civilförvaltningen. Att ärenden rörande vikariatslön förbehållas Kungl. Maj:ts prövning, finner riksdagen ur enhetlighetssynpunkt lämpligt.

Vad beträffar det i 35 § behandlade spørsmålet om sjukhusvård åt befattningshavare, får riksdagen anföra, att riksdagen icke är beredd att nu fatta definitiv ståndpunkt till huru kostnaderna för vården å allmänt sjukhus skola ersättas och huru de i samband därmed framlagda detaljspörsmålen höra slutligt regleras. I sak har riksdagen den uppfattningen, att för de särskilda befattningshavarna dessa frågor böra lösas på ett likformigt sätt, men vissa svårigheter torde föreligga, bland annat, därutinnan, att vid åtskilliga av landsting drivna sjukvårdsinrättningar vården å enskilda och halvenskilda rum ersättes enligt av landstingen fastställda legosängsavgifter, varvid särskild ersättning för läkarvård icke utgår. På grund härav har riksdagen ansett en omarbetning av 35 § höra ske, sedan ytterligare utredning i ärendet verkställts. Paragrafen torde i reglementet nu höra ersättas med en allmän bestämmelse om att frågan om vård å allmänt sjukhus och ersättningen därför regleras genom särskilda föreskrifter, som beslutas av Kungl. Maj:t och riksdagen. Riksdagen anser sig kunna förvänta, att förslag i sådant hänseende förelägges 1939 års riksdag redan vid tiden för riksdagens sammankomst.

I syfte att bereda pensionsberättigade efterlevande efter tjänsteman, som avlider medan han är i tjänst, ett något större ekonomiskt stöd under den första tiden efter dödsfallet än vad familjepensionen utgör, har Kungl. Maj:t under 40 § föreslagit ökning av den i paragrafen omförmälda begravningshjälpen för det fall, att för månad räknat familjepensionen understiger tjänstemannens lön jämte därå utgående rörligt tillägg vid tiden för dödsfallet. Begravningshjälpen skall härvid ökas med ett belopp, motsvarande skillnaden. Riksdagen, som finner syftet med den föreslagna anordningen behjärtansvärt, vill ansluta sig till förslaget i fråga.

Under 54 § 4—5 mom. hava upptagits vissa särskilda föreskrifter beträffande tjänstemän vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet. Med

hänsyn till sjukvårdens speciella förhållanden och krav har det syntts departementschefen angeläget, att möjlighet lämnades öppen för Kungl. Maj:t att, om så undantagsvis skulle visa sig erforderligt, meddela särskild från avlöningsreglementet avvikande bestämmelse beträffande befattningshavare vid statlig sjukvårdsanstalt, vadan bemyndigande för Kungl. Maj:t härutinnan borde av riksdagen utverkas. Riksdagen anser sig böra lämna Kungl. Maj:t det begärda bemyndigandet.

För närvarande gäller, att länsveterinär är skyldig att utan ersättning tillhandahålla vikarie såväl expeditionslokal som sovplats. I 55 § 7 mom. av reglementsförslaget har i förevarande hänseenden upptagits allenast föreskrift om skyldighet för länsveterinär att utan ersättning tillhandahålla vikarie expeditionslokal. Vikarien skulle alltså hava att själv ombestyras och bekosta bostad (sovrums). I de båda likalydande motionerna I: 314 och II: 447 har föreslagits sådan ändring av förslaget på denna punkt, att — därest föreskrift meddelas om skyldighet för länsveterinär att tillhandahålla vikarien nödig expeditionslokal — vikarien skulle åläggas skyldighet att härför lämna skälig ersättning. Alternativt har hemställts, att, för den händelse riksdagen icke nu vill företaga ändring i reglementsförslaget i detta hänseende, riksdagen måtte uttala, att frågan härom bör tagas upp till omprövning i samband med spørsmålet om särskilda bestämmelser för distriktsveterinärer. Såsom motionärerna även antytt, läser denna fråga äga sådant samband med den inom 1936 års lönekommitté för närvarande pågående utredningen angående revisionen av lönebestämmelserna för distriktsveterinärer, att den bör övervägas i nämnda sammanhang. Riksdagen förutsätter ock, att lönekommittén under utredningens gång tager berörda fråga under omprövning.

I detta sammanhang vill riksdagen även erinra om den i motionerna I: 315 och II: 446 gjorda hemställan, att riksdagen måtte besluta, att länsveterinär, som omedelbart före tillträdet till befattningen innehåft distriktsveterinär-tjänst och i denna tjänst åtnjutit lön enligt högsta löneklassen, skall vid tillträdet till länsveterinärbefattningen omedelbart placeras i 23 löneklassen. Såsom stöd för yrkandet har åberopats stadgandet i reglementsförslagets 51 § 5 mom. punkt 2, enligt vilket stadgande förste provinsialläkare, som omedelbart före tillträdet till befattningen innehåft provinsialläkartjänst och i denna tjänst åtnjutit lön enligt högsta löneklassen, skall vid tillträdet till förste provinsialläkarbefattningen omedelbart placeras i 31 löneklassen.

Riksdagen vill icke förneka, att en särbestämmelse i enlighet med i motionerna upptaget förslag har visst fog för sig. Då emellertid — på sätt ovan framhållits — frågan om nya avlöningsbestämmelser för distriktsveterinärer för närvarande är under utredning inom 1936 års lönekommitté, förutsätter riksdagen, att kommittén vid fullgörandet av sitt uppdrag jämväl ägnar nu ifrågasvarande spørsmål tillbörlig uppmärksamhet. Riksdagen har ansett någon särskild åtgärd i ämnet från riksdagens sida icke nu vara påkallad.

De av Kungl. Maj:t under 58 § av reglementsförslaget upptagna föreskrifterna angående lönenämnd föranleda ej erinran från riksdagens sida. Riks-

dagen vill i detta sammanhang understryka de i propositionen gjorda uttalandena rörande önskvärdheten av att behandlingen inom Kungl. Maj:ts kansli av löneärenden koncentreras till finansdepartementet. Ett sammanförande av löneärendena till ett departement torde enligt riksdagens mening vara en viktig förutsättning för att en likformig och konsekvent tillämpning av de nya avlöningsbestämmelserna skall kunna komma till stånd.

Beträffande *övriga* i det föregående icke särskilt omnämnda *paragrafer* i reglementsförslaget godkänner riksdagen Kungl. Maj:ts förslag. Riksdagen godkänner ock vad Kungl. Maj:t föreslagit i avseende å tidpunkten för civila avlöningsreglementets ikraftträdande.

Riksdagen övergår härefter till att beröra frågan om de för löneregleringens genomförande behövlige övergångsordningarna. I likhet med vad fallet varit vid tidigare löneregleringar, torde de föreskrifter, som erfordras för att reglera tjänstemännens övergång till civila avlöningsreglementet, böra utfärdas av Kungl. Maj:t. I propositionen har lämnats en redogörelse för de allmänna grunder, efter vilka övergången bör ordnas, ävensom för vissa viktigare bestämmelser, vilka böra av Kungl. Maj:t meddelas. Då riksdagen icke funnit anledning till erinran mot de i propositionen angivna allmänna huvudgrunderna för övergången, får riksdagen bemyndiga Kungl. Maj:t att i anslutning därtill utfärda erforderliga övergångsbestämmelser.

I motionerna I: 313 och II: 443 har föreslagits, att riksdagen måtte besluta, att vissa i 15 lönegraden placerade befattningshavare vid postverket, telegrafverket och statens järnvägar, som innehaft löneklass 19 under minst sex år och uppnått en levnadsålder av 45 år, skola övergångsvis äga uppbära avlöning enligt närmast högre löneklass.

Riksdagen vill i anledning härav erinra, att i viss mån liknande motioner förelågo vid såväl 1926 som 1928 års riksdagar. Riksdagens vederbörande utskott uttalade vid dessa tillfällen att, även om vissa billighetsskäl syntes kunna anföras för ett bifall till de då föreliggande motionerna, utskottet dock särskilt med hänsyn till svårigheten att överblicka de konsekvenser, ett bifall till motionerna skulle kunna medföra med avseende å andra befattningshavargrupper, för det dåvarande måst ställa sig avvisande till det i motionerna framställda yrkandet.

Jämväl 1936 års lönekommitté har på förekommen anledning behandlat en fråga av liknande innebörd. På sätt framgår av kommittébetänkandet (sid. 257) har emellertid kommittén ansett detta spörsmål eventuellt kunna komma att sammanhånga med den kommittén åliggande granskningen av olika befattningars inplacering å tjänsteförteckningen, varför det enligt kommitténs uppfattning borde närmare övervägas i nämnda sammanhang.

Då riksdagen förutsätter, att den i de nu föreliggande motionerna väckta frågan sålunda kommer att av kommittén tagas under övervägande vid kommittéuppdragets fortsatta fullgörande, har riksdagen ansett någon riksdagens åtgärd i ämnet för närvarande icke vara erforderlig.

Slutligen vill riksdagen framhålla, att Kungl. Maj:t torde få vidtaga de mindre jämkningar i reglementsförslagets ordalydelse, som kunna erfordras på grund av vad riksdagen i det föregående anført eller som eljest kunna befinnas av omständigheterna påkallade.

Under åberopande av vad sålunda anförts får riksdagen anmäla, att riksdagen

1. godkänt det vid propositionen nr 263 fogade förslaget till avlöningsreglemente för ordinarie tjänstemän vid den civila statsförvaltningen med därtill hörande ikraftträdandebestämmelse (civila avlöningsreglementet), dock med följande ändringar, nämligen

a) att rörligt tillägg ej må beräknas å belopp, varmed avlöningen för månad överstiger 900 kronor (31 § av reglementsförslaget); samt

b) att bestämmelserna om sjukhusvård (35 § av reglementsförslaget) utgå och ersättas med en allmän föreskrift av innehåll, att frågan om vård å allmänt sjukhus och ersättningen därför skall regleras genom särskilda föreskrifter, som beslutas av Kungl. Maj:t och riksdagen;

2. beslutat, att civila avlöningsreglementet skall äga tillämpning å följande ordinarie tjänstemän, nämligen

a) tjänstemän vid de verk, för vilka något av följande avlöningsreglementen äro gällande, nämligen reglementena den 19 juni 1919 (nr 343) för tjänstemän vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk, den 22 juni 1921 (nr 451; jfr 1925 nr 270) för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, den 9 juni 1922 (nr 379) för befattningshavare vid lots- och fyrstaten samt den 15 juni 1934 (nr 303) för tjänstemän vid domänverket; dock med undantag för överdirektör och kraftverksdirektör vid statens vattenfallsverk;

b) förste provinsialläkare; samt

c) kemist och andre kemist i marinförvaltningen;

3. bemyndigat Kungl. Maj:t att, där så visar sig erforderligt, meddela särskild, från civila avlöningsreglementet avvikande bestämmelse för befattningshavare vid statlig sjukvårdsanstalt;

4. bemyndigat Kungl. Maj:t att med iakttagande av de huvudgrunder, som av föredragande departementschefen förordats, utfärda erforderliga bestämmelser om övergången till civila avlöningsreglementet; samt

5. beslutat, att barntillägg skola övergångsvis utgå till vissa i civila avlöningsreglementet avsedda befattningshavare enligt de grunder, som av riksdagen i det föregående angivits.

Stockholm den 8 juni 1938.

Med undersätlig vörndnad.